

STANDAARDBEDRIJFSEENHEDEN 1975

MEDEDELINGEN No. 155

Oktober 1976

**Landbouw-Economisch Instituut - Conradkade 175 - Den Haag
telefoon 61.41.61**

INHOUD

	Blz.
INLEIDING	5-6
Bijlage 1 Definitie en toelichting	7
Bijlage 2 Standaardbedrijfseenheden:	
- veehouderij	9
- akkerbouw - grasland en kunstweide	11
- tuinbouw in de open grond	13-15
- tuinbouw onder glas - champignons	15

INLEIDING

Standaardbedrijfseenheden 1975

In 1968 werd de standaardbedrijfseenheid (sbe) geïntroduceerd als middel om de bedrijfsomvang van bedrijven in landbouw en tuinbouw te meten door het onder één noemer brengen van de oppervlakte van verschillende gewassen en de aantallen dieren van verschillende veesoorten. De verdeling van het totaal aantal sbe per bedrijf over de diverse bedrijfsonderdelen werd de basis voor de bedrijfstypering volgens het VAT-systeem. Inmiddels wordt ook voor andere doeleinden veelvuldig gebruik gemaakt van deze sbe.

Sinds 1968 zijn er verschillende wijzigingen opgetreden in de verhoudingen tussen de factorkosten van de verschillende gewassen en diersoorten, die aan de bepaling van het aantal sbe per eenheid gewas of dier ten grondslag liggen. In verband hiermede werd op basis van de verhoudingen in 1975 door het LEI een nieuwe berekening van de factorkosten per eenheid uitgevoerd, waaruit nieuwe aantallen sbe per eenheid voortvloeiden. Deze sbe-1975 worden in bijlage 2 gespecificeerd vermeld, naast de tot nu toe gebruikte sbe-1968.

De schaal voor de sbe-1975 is zodanig gekozen, dat voor Nederland als geheel het totaal aantal sbe-1975 ongeveer gelijk is aan het aantal sbe-1968. Per bedrijfsonderdeel zijn er wel verschuivingen bij vergelijking van sbe-1968 en sbe-1975. Samengevat zijn de verhoudingen per bedrijfsonderdeel toegepast op de Landbouwtelling 1975:

	sbe-1975 in % van sbe-1968	
Veehouderij		
- rundvee, schapen en paarden	100.1	
- varkens	96.3	
- pluimvee	79.6	
- totale veehouderij		98.3
Akkerbouw		92.2
Tuinbouw		
- opengronds groenten	93.8	
- groenten onder glas	123.2	
- bloemen onder glas	102.9	
- overige tuinbouw	95.7	
- totaal tuinbouw		103.0
Nederlandse land- en tuinbouw totaal		98.6

Als bijlage 1 is opgenomen een nieuwe formulering van de algemene definitie van sbe en een toelichting daarop; beide zijn vastgesteld in overleg met het CBS.

Het CBS zal bij de Landbouwtelling 1976 nog de sbe-1968 toepassen, maar de desbetreffende tabellen daarnaast ook met sbe-1975 geven. Het LEI zal, voorzover het de LEI-boekhoudingen en de daarop gebaseerde publikaties betreft met ingang van het boekjaar 1975/76 de sbe-1975 gebruiken en voor een aantal voorgaande jaren ook nog de sbe-1975 berekenen.

Den Haag, november 1976

De Directeur,

(Dr. A. Maris)

Bijlage 1 Definitie en toelichting

Definitie sbe

De omvang van een agrarisch bedrijf en van de afzonderlijke produktierichtingen binnen een bedrijf kan worden uitgedrukt in sbe (= standaardbedrijfseenheden). Een sbe komt overeen met een bepaald bedrag aan toegerekende factorkosten (arbeid, rente en netto-pacht) in een basisperiode bij een doelmatige bedrijfsvoering en onder normale omstandigheden.

Toelichting

Voor elk gewas is per ha berekend hoeveel de genormaliseerde toegerekende factorkosten bedragen; dit is eveneens per dier van elke veesoort geschied. Hieruit werd per ha gewas en per dier het aantal sbe berekend. In 1968 werd een sbe gesteld op f 200,- factorkosten.

In verband met wijzigingen in de verhoudingen tussen de factorkosten van verschillende gewassen/diersoorten is periodieke bijstelling van de sbe-verhoudingen noodzakelijk. Bij deze bijstelling wordt het met een sbe corresponderende bedrag aan factorkosten zodanig gekozen dat de totale produktieomvang in de nieuwe basisperiode uitgedrukt in oude en nieuwe sbe ongeveer gelijk is. Een sbe-1975 komt nu overeen met ca. f 400,- aan factorkosten.

Het gebruik van sbe maakt het mogelijk om met name bij onderzoek en voorlichting op basis van gegevens over grondgebruik en veebezetting de bedrijfsomvang van bedrijven van verschillend type op vergelijkbare wijze te berekenen.

Tenslotte zij nog opgemerkt, dat bij de berekening van de factorkosten een aantal arbitraire verdelingen noodzakelijk is. Bij deze verdeling is ook rekening gehouden met de winstgevendheid van respectievelijk de gewassen en diersoorten. Door deze werkwijze geven de verhoudingen tussen de genormaliseerde factorkosten tevens een indicatie van de verhoudingen tussen de genormaliseerde factoringbrengsten (opbrengsten verminderd met de non-factorkosten).

Bijlage 2 Standaardbedrijfseenheden - veehouderij

SBE PER DIER	sbe-1975	sbe-1968
RUNDVEE		
Jongvee (geen mest- of weidevee)		
tot 1 jaar	0.7	0.7
1 - 2 jaar	0.7	0.7
idem vrouwelijk		
idem mannelijk	1.25	1.25
2 jr. en ouder (vrouwelijk, nog nooit gekalfd)	0.7	0.7
Melk- en kalfkoeien	2.5	2.5
Stieren voor de fokkerij, 2 jr. en ouder	1.25	1.25
Mestkalveren	0.4	0.4
Ander jongvee voor de mesterij	0.7	0.8
Mest- en weidekoeien, 2 jr. en ouder	0.7	0.8
In- en uitgeschaard vee	1.0	.
VARKENS		
Mestvarkens	0.18	0.16
Opfokzeugjes en -beertjes	0.18	0.16
Zeugen	1.4	1.6
Biggen "niet meer bij de zeug"	0.18	0.16
Opfokberen, zwaarder dan 50 kg (niet dekrijp)	0.18	0.16
Dekrijpe beren	1.4	1.6
PAARDEN (voor zover geen landbouwpaarden van 3 jaar en ouder)	0.7	0.7
LAMMEREN EN SCHAPEN	0.3	0.25
PLUIMVEE		
Slachtkuikens	0.0035	0.004
Slachtkuikenmoederdieren, tot 6 mnd.	0.01	0.006
Slachtkuikenmoederdieren, 6 mnd. en ouder	0.03	0.03
Opfokkuikens voor de leg / Hennen tot 5 mnd.	0.006	0.004
Leghennen, 5 mnd. en ouder	0.013	0.02
Eenden voor de slacht	0.01	0.004
Eenden voor de leg (incl. kuikens)	0.03	0.02
Kalkoenen voor de slacht	0.008	0.025
Kalkoenen voor broedeierprod. tot 7 mnd.	0.02	0.01
Kalkoenen voor broedeierprod. 7 mnd. en ouder	0.07	0.06
Overig pluimvee	0.02	.
KONIJNEN		
Voedsters	0.2	0.175
Voor de slacht	0.02	.
NERTSEN	0.2	0.2

1) Alleen indien op het bedrijf geen zeugen aanwezig zijn.

2) Alleen indien op het bedrijf geen slachtkuikenmoederdieren van 6 mnd. en ouder aanwezig zijn.

3) Alleen indien op het bedrijf geen leghennen van 5 mnd. en ouder aanwezig zijn.

Bijlage 2 Standaardbedrijfseenheden - akkerbouw - grasland en kunstweide

SBE PER HA GEWAS	sbe-1975	sbe-1968
AKKERBOUWGEWASSEN		
Marktbare gewassen		
Granen	2.5	3.0
Conservenpeulvruchten	2.0	3.0
Overige peulvruchten	3.5	4.5
Zaderijen	3.0	4.5
Vlas	3.5	3.5
Vlas te velde verkocht	2.5	.
Suikerbietenzaad	9.0	9.0
Voederbietenzaad	9.0	9.0
Vroege aardappelen	9.0	.
Pootaardappelen op zand of veen	9.0	9.0
Pootaardappelen op klei	12.0	9.0
Consumptieaardappelen op zand of veen	6.0	5.5
Consumptieaardappelen op klei	7.5	7.5
Fabrieks- en voeraardappelen	4.5	5.5
Aardappelen te velde verkocht	5.5	5.0
Suikerbieten	6.5	6.5
Pootbieten	16.0	16.0
Zaaiklaar verhuurd land	1.5	1.5
Deelbouw op eigen land	2.5	2.5
Voedergewassen		
Klaver en lucerne	1.5	2.5
Snijmais	3.5	4.0
Snijmais te velde verkocht	2.5	.
Koolrapen en wortelen	8.0	8.0
Overige knol- en wortelgewassen	4.5	4.5
Overige groenvoedergewassen	2.5	2.5
Voederbieten	4.5	6.5
Nagewassen		
Klaver en lucerne	1.0	1.0
Stoppelknollen	4.0	1.0
Overige nagewassen	2.0	1.0
GRASLAND EN KUNSTWEIDE	1.0	1.0
BOERENKAAS (per 100 kg)	0.2	0.2
WERK VOOR DERDEN (per f 100.-)	0.19	0.19

Bijlage 2 Standaardbedrijfseenheden - tuinbouw in de open grond

SBE PER HA GEWAS	sbe-1975	sbe-1968
GROENTEN OPEN GROND		
Aardbeien	42	25
Asperges	20	15
Erwten (groen te oogsten)	2	3
Tuinbonen	25 1)	.
Vroege rodekool	17	12
Vroege wittekool	10	12
Vroege gele savooiekool	17	12
Vroege groene savooiekool	17	12
Poot- en plantuien	14	22
Zilveruitjes	6	9
Zaaiuien	7	14
Zaaiuien te velde verkocht	6	.
Augurken	39	38
Bospeen (incl. nateelt)	44	38
Kropsla (incl. nateelt)	28	40
Radijs (incl. nateelt)	74	68
Stokbonen	39	.
Andijvie (incl. nateelt)	28	28
Krotten	14	30
Prei	32	29
Rabarber	29	27
Schorseneren	31	30
Waspeen	23	27
Knolselderij	18 2)	.
Spinazie (incl. nateelt)	22 1)	.
Winterpeen	15	12
Witlofwortel	9	11
Bloemkool (incl. nateelt)	25	21
Herfst- en bewaarkool (late sluitkool)	18	19
Sjalotten	13	21
Spitskool (incl. nateelt)	22	22
Spruitkool	19	18
Stamslabonen	29 1)	.
Overige groenten open grond	28	30
PIT- EN STEENVRUCHTEN		
Appelen	20	18
Peren	19	18
Pruimen	17	18
Morellen	16	18
Kersen	17	18
Overige pit- en steenvruchten	17	18
KLEINFRUIT		
Frambozen	57	56
Zwarte bessen	35	22
Rode bessen	52	38
Overig kleinfruit	51	70
TUINBOUWZADEN		
	20	22

1) Bij de teelt op contract: 2.5 sbe

2) Bij de teelt op contract: 11.0 sbe

Bijlage 2 Standaardbedrijfseenheden - tuinbouw open grond - tuinbouw onder glas
- champignons

SBE PER HA GEWAS	sbe-1975	sbe-1968
BLOEMKWEKERIJGEWASSEN OPEN GROND	55	65
BOOMKWEKERIJGEWASSEN OPEN GROND		
Boskoop en omstreken 1)	130	130
Overig Nederland	75	90
VASTE PLANTEN OPEN GROND	140	145
BLOEMBOLLEN EN KNOLLEN		
Hyacinten	65	75
Tulpen	55	60
Narcissen	32	45
Gladiolen	20	35
Lelies	100	60
Crocussen	37	40
Irissen	55	60
Overig bijgoed	46	60
GROENTEN ONDER GLAS		
Tomaten verwarmd	300	250
Tomaten koud	230	180
Komkommers verwarmd	310	250
Komkommers koud	240	180
Aardbeien verwarmd	370	350
Aardbeien koud	340	340
Augurken verwarmd	300	250
Augurken koud	260	180
Paprika verwarmd	300	210
Paprika koud	240	115
Overige groenten verwarmd	300	250
Overige groenten koud	250	180
FRUIT ONDER GLAS		
Druiven	310	225
Overig fruit	250	185
BLOEMKWEKERIJGEWASSEN ONDER GLAS		
Rozen	500	440
Grootbloemige anjers	530	455
Trosanjers	420	380
Chrysanten (snijsbloemen)	380	330
Fresia's	400	360
Gerbera's	520	460
Anthuriums (snijsbloemen)	410	330
Snijgroen	400	325
Potplanten	950	1200
Perkplanten	150	350
Overige bloemkwekerijgewassen (incl. aquariumplanten)	350	300
BOOMKWEKERIJGEWASSEN EN VASTE PLANTEN ONDER GLAS	740	660
CHAMPIGNONS (per 1000 m2)	250	200

1) Gemeenten 4540, 4680, 4700, 4950, 5720 en 6060.